

Kunskapsprov om alkohollagstiftningen

Kravet på att avlägga ett kunskapsprov som visar att man har tillräckligt goda kunskaper om alkohollagen ingår i ansökningsförfarandet för att få serveringstillstånd enligt 8 kap. 12 § alkohollagen.

Provkravet är en del av den nya alkohollagen som trädde i kraft 1 januari 2011. Kunskapsprovet har välkomnats av många – såväl av branschen som av myndigheter.

En kunskapsplan är framtagen som innehåller vägledning till kunskapsprovet om alkohollagstiftningen och riktar sig till dig som ska skriva provet, dig som utbildar i alkohollagen och till kommunerna

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 12 § första stycket alkohollagen (2010:1622) får serveringstillstånd endast meddelas den som är lämplig att utöva verksamheten. Enligt andra stycket i samma bestämmelse ska den som ansöker om tillstånd genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningenligt sätt utöva serveringsverksamheten. Det får anses gälla även den som ansöker om ett tillstånd för provsmakning (prop. 2009/10:125 En ny alkohollag, s. 113 f.) Prövningen av den sökandes kunskaper är alltså en del av lämplighetsprövningen (se närmare prop. s. 92 ff).

Statens folkhälsoinstitut har i 4 § alkoholförordningen (2010:1636) bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om kunskapsprov. I institutets föreskrifter om kunskapsprov, FHIFS 2010:7, anges vilka kunskaper som krävs av den som ansöker om tillstånd. Kunskaperna är indelade i olika områden. Folkhälsoinstitutet har tagit fram kunskapsprov för de olika typerna av tillstånd. Med kunskapsprov/prov som nämns i föreskrifterna avses dessa.

Vem gör provet?

Det är den som söker tillstånd som ska göra provet. Om sökanden är en juridisk person som ansöker ska den eller de personer som har betydande inflytande (s.k. PBI-personer) och är aktiva i serveringsrörelsen göra prov. Mer vägledning finns i institutets allmänna råd.

Kunskaper i alkohollagstiftningen

I mindre aktiebolag, handelsbolag och dylikt bör minst hälften av de personer som har betydande inflytande och är aktiva i rörelsen ha kunskaper i alkohollagstiftningen. I större företag, till exempel hotell- eller restaurangkedjor, där ägarna och den centrala företagsledningen inte är involverade i den dagliga driften får det anses tillräckligt om kunskaper i alkohollagstiftningen finns hos de personer som arbetar operativt i ledande ställning.

Ett övergripande mål vid servering av alkoholdrycker är att det ska finnas kunskap om och förståelse för det alkoholpolitiska regelverket samt medvetenhet om betydelsen av eget ansvarstagande hos tillståndshavaren. Syftet är att serveringen ska ske på ett ansvarsfullt sätt samt att undvika att problem uppstår i samband med restaurangverksamhet m.m. Den blivande tillståndshavaren ska ha förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt, att han eller hon inte genom okunskap bryter mot reglerna. Den som inte har tillräckliga kunskaper riskerar att få sitt tillstånd återkallat om reglerna inte följs. Det är även viktigt att anställda har kunskaper på området. Det ställs i alkohollagen högre krav på serveringsansvariga än på andra anställda. Det är tillståndshavarens ansvar att tillräckliga kunskaper finns hos serveringsansvariga och övrig serverings- eller kökspersonal samt hos dem som är anställda för andra uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet.

Sidan uppdaterad den 11 mars 2011

Utbildningar i alkohollagens regler

Sedan ett antal år finns en vägledning, det s.k. Måldokumentet, till vad en utbildning i alkohollagens regler m.m. bör innehålla och vilken omfattning en sådan utbildning bör ha. Statens folkhälsoinstitut, tidigare Alkoholinspektionen, har innan den nya alkohollagen trädde i kraft den 1 januari 2011 haft uppdraget ha tillhandahålla denna vägledning. Med Måldokumentet har det varit möjligt att utveckla en standard för utbildningarna. Kommunerna har, vid prövning av lämpligheten hos en sökande i fråga om kunskaper inom alkoholområdet, kunnat godkänna dokumentation i form av intyg från utbildningar som följt Måldokumentet.

Den gällande alkohollagen ställer inga krav på att den som ansöker om serveringstillstånd ska genomgå en utbildning, nu när det krävs ett särskilt kunskapsprov. Folkhälsoinstitutets konstaterar att den litteratur som innehåller motiveringar till gällande alkohollagstiftning inte är skriven i utbildningssyfte utan i stora delar kan vara svår att tillgodogöra sig för den som inte är van att läsa

propositioner och andra förarbeten till lagstiftning. Det kommer därför även fortsättningsvis att finnas ett behov av utbildningar inom alkoholområdet, där Måldokumentet kommer att vara den vägledning som utbildningsföretagen kan använda sig av.

Ett av de områden som tas upp i Måldokumentet är Alkoholens verkningar. Det omfattas inte av reglerna i alkohollagen och ingår därför inte heller i Folkhälsoinstitutets kunskapsprov. Området är dock viktigt för förståelsen av reglerna kring alkohol och dess påverkan på människor. Folkhälsoinstitutet rekommenderar därför att området ingår vid utbildningar om servering av alkoholdrycker. I utbildningen inom Ansvarsfull alkoholserving ingår området under rubriken Alkoholens sociala och medicinska effekter.

- [Måldokument för restauratörsutbildning m.m., 51 kB](#)

Mål för kunskapsprov

Enligt 4 § i Statens folkhälsoinstituts föreskrift om kunskapsprov ska kunskaper finnas inom fyra områden:

- alkoholpolitik,
- bestämmelser om servering,
- bestämmelser om tillsyn och
- bestämmelser om mat och utrustning.

Kunskaper i t.ex. bokföring, skattefrågor, livsmedelsregler, arbetsmiljö, arbetsrätt och andra mer företag- eller yrkesinriktade ämnen faller utanför Statens folkhälsoinstituts bemyndigande att föreskriva om. När det gäller bokföring finns en bestämmelse i 9 kap. 14 § alkohollagen om att bokföringen ska vara utformad så att kontroll av verksamheten är möjlig. Kunskaperna i bokföring ska minst vara av sådan omfattning att tillståndshavaren har kännedom om vad som krävs för att skapa ett fullgott underlag för bokföringen och hur underlaget ska hanteras (prop. 2000/01:97 s. 47).

Område 1, alkoholpolitik

Alkoholpolitiken utgör grunden för bestämmelserna i alkohollagens olika delar, även om området inte följer direkt av bestämmelser i lagen. Regler om definitioner, tillverkning, försäljning, åldersgränser, partihandel, tillståndsgivning, servering, tillsyn m.m. är uttryck i lagstiftningen för den förda alkoholpolitiken. En av förutsättningarna för att försäljningen av alkoholdrycker ska fungera tillfredsställande är att de som är verksamma inom alkoholserving har förståelse för de regler som har beslutats av riksdagen.

Kunskapskrav

Den som ansöker om tillstånd för servering eller provsmakning ska ha kännedom om den svenska alkoholpolitiken, hur den är utformad, hur de olika alkoholpolitiska verktygen fungerar och varför de finns. Detta innefattar motiven och målen för alkoholpolitiken. För att nå målen finns bl. a. bestämmelser i syfte att begränsa tillgängligheten (prisnivå, antal försäljningsställen, öppethållandetider m.m.) och minska den skadliga alkoholkonsumtionen. Regler om marknadsföring bidrar också till att nå målen.

Förslag på litteratur

Alkohollagen (2010:1622)

Regeringens proposition 2009/10:125 En ny alkohollag, avsnitt 4.1 – 4.4

Regeringens proposition 1994/95:89 Förslag till alkohollag, avsnitt 5.1

Regeringens proposition 2010/11:27, En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, avsnitt 3.1 – 9.4 i de delar som rör alkohol

Konsumentverkets allmänna råd för marknadsföring av alkoholdryck till konsumenter, (KOVFS 2009:6)

Alkoholpolitik 2 Åtgärder, SOU 1974:91, Betänkande avgivet av alkoholpolitiska utredningen, avsnitt 11.1 – 11.7

Område 2, tillsyn

Kunskapskrav

Detta område behandlar tillsynsmyndigheternas roller, deras befogenheter och skyldigheter. Även tillståndshavarens skyldigheter såsom att tillhandahålla handlingar, bokföring m.m. omfattas. För att tillsynen över serveringsställen ska kunna underlättas och vara effektiv är det viktigt att tillståndshavarna är väl insatta i tillsynsmyndigheternas uppdrag. Med en god kännedom om tillsynen finns förutsättningar för ett bra samarbete och för dialog mellan tillsynsmyndigheter och tillståndshavare.

Regler i alkohollagen

7 kap. Marknadsföring av alkoholdrycker

Bestämmelser om marknadsföring till konsumenter och om varuprover m.m.

Litteratur: Konsumentverkets allmänna råd för marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter (KOVFS 2009:6). Proposition 2009/10:125, avsnitt 10 i de delar som har anknytning till servering och avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelserna i alkohollagens kapitel 7 samt Handbok alkohollagen, kommentar till 4 kap. 9 § gamla alkohollagen.

8 kap. Servering av alkoholdrycker

8 kap. 10 § andra stycket om tillsynsavgifter

9 kap. Tillsyn m.m.

9 kap. 1-4 §§, tillsynsmyndigheter

Litteratur: proposition 2009/10:125 En ny alkohollag, avsnitt 4.6.1 och avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till bestämmelserna i alkohollagens 9 kap. 1 – 4 §§ samt Handbok Alkohollagen, kommentar till 8 kap. 1 och 1 a §§ gamla alkohollagen.

9 kap. 11 §, tillståndshavares anmälningsskyldighet vid förändringar m.m.
Proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till bestämmelserna i 9 kap. 11 § alkohollagen och Handbok Alkohollagen, kommentar till 8 kap. 3 § gamla alkohollagen.

9 kap. 13 §, tillståndshavarens skyldighet att lämna tillträde till lokaler och tillhandahålla handlingar vid tillsyn m.m.

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till bestämmelserna i 9 kap. 13 § alkohollagen och Handbok Alkohollagen, kommentar till 8 kap. 4 och 5 §§ gamla alkohollagen.

9 kap. 14 §, bokföring och statistiska uppgifter

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till bestämmelserna i 9 kap. 14 § alkohollagen och Handbok Alkohollagen, kommentar till 8 kap. 4 och 5 §§ gamla alkohollagen samt Statens folkhälsoinstituts föreskrifter om statistiska uppgifter avseende servering (FHIFS 2010:5).

9 kap. 17-18 §§, åtgärder i form av erinran, varning och återkallelse

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.9 och avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till bestämmelserna i 9 kap. 17 – 18 §§ alkohollagen.

Område 3 och 4, bestämmelser om servering samt mat och utrustning

Kunskapskrav

Det krävs ingående kunskap om nedanstående bestämmelser för att kunna följa och tillämpa dem på rätt sätt. Till området hör regler med definitioner av alkoholdrycker, allmänna regler om försäljning, även partihandel, marknadsföring och de särskilda reglerna om servering

Regler i alkohollagen

1 kap. Inledande bestämmelser

1 kap. 1 och 2 §§, lagens tillämpningsområde.

1 kap. 5 – 9 §§, definitioner av alkoholdrycker och tillverkare.

Litteratur: proposition 2009/10:125 en ny alkohollag, avsnitt 6.2 och avsnitt 17.1
Författningskommentar till bestämmelserna i alkohollagen 1 kap. 5 – 9 §§ om definitioner.

2 kap. Tillverkning m.m.

2 kap. 2 §, om kryddning av spritdryck

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.8 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 2 kap. 2 § tredje stycket och Statens folkhälsoinstituts föreskrifter (FHIFS 2010:8) och allmänna råd om anmälan av lokal för cateringverksamhet, kryddning av spritdryck för servering som snaps och provsmakning.

3 kap. Allmänna bestämmelser om försäljning

3 kap. 1 §, rätt till försäljning.

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 1 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 3 kap. 1 § gamla alkohollagen.

3 kap. 2 §, förvaringsförbud.

Litteratur: proposition 2004/05:126 Åtgärder mot illegal alkoholhantering, avsnitt 7 och prop. 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagens 3 kap. 2 §.

3 kap 5 §, regler om ordning och nykterhet.

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 5 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 3 kap. 4 § gamla alkohollagen.

3 kap. 6 och 7 §§, åldersgränser.

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 8 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 6 och 7 §§ samt Handbok alkohollagen, kommentar till 3 kap. 7 och 8 §§ gamla alkohollagen.

3 kap. 8 §, allmänna bestämmelser om förbud mot att sälja eller lämna ut alkoholdrycker.

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 8 § och proposition 1994/95:89, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 8 § samt Handbok alkohollagen, kommentar till 3 kap. 8 § gamla alkohollagen.

3 kap. 9 §, förbud att anskaffa alkoholdrycker och den s.k. bjudregeln.
Litteratur: proposition 2009/10:125 en ny alkohollag, avsnitt 8.1 och avsnitt 17.1
Författnings-kommentar till bestämmelsen i alkohollagen 3 kap. 9 § samt
Handbok alkohollagen, kommentar till 3 kap. 9 § gamla alkohollagen.

3 kap 11 §, överlåtelse av lager av alkoholdrycker.
Handbok alkohollagen, kommentar till 4 kap. 6 § gamla alkohollagen.

4 kap. Partihandel m.m.

4 kap. 2 §, vilka en partihandlare får sälja till.
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till
bestämmelsen i alkohollagen 4 kap. 2 § och Handbok alkohollagen, kommentar
till 4 kap. 5 § gamla alkohollagen.

5 kap. Detaljhandel

5 kap. 1 och 2 §§, bestämmelser om detaljhandelsbolag (Systembolaget).
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till
bestämmelserna i alkohollagen 5 kap. 1 och 2 §§.

8 kap. Servering av alkoholdrycker

Generell litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11, avsnitt 17.1
Författnings-kommentar till bestämmelserna i alkohollagen kapitel 8.

8 kap. 1 §, serveringstillstånd och tillståndsmyndighet
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till
bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 1 § och Handbok alkohollagen, kommentar till
6 kap. 1 § och 7 kap. 12 § gamla alkohollagen.

8 kap. 2 §, olika typer av serveringstillstånd: till allmänheten eller slutet sällskap,
stadigvarande eller tillfälligt.
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författnings-kommentar till
bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 2 § och Handbok alkohollagen, kommentar
till 7 kap. 5 § gamla alkohollagen (obs! att villkor numera inte kan ges efter att
tillstånd meddelats).

8 kap. 3 §, kryddning av spritdrycker
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.8 och avsnitt 17.1
Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 3 § samt Statens
folkhälsoinstituts föreskrifter (FHIFS 2010:8) och allmänna råd om anmälan av
lokal för cateringverksamhet, kryddning av spritdryck för servering som snaps
och provsmakning.

8 kap. 4 §, stadigvarande tillstånd för cateringverksamhet för slutna sällskap
Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.2 och avsnitt 17.1
Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 4 § samt Statens

folkhälsoinstituts föreskrifter (FHIFS 2010:8) och allmänna råd om anmälan av lokal för cateringverksamhet, kryddning av spritdryck för servering som snaps och provsmakning.

8 kap. 5 §, rumsservering, minibar

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.6 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 5 §.

8 kap. 6 §, provsmakning av spritdryck, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.7 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 6 §.

8 kap. 7 §, provsmakning av egenproducerade alkoholdrycker vid tillverkningsstället

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.7 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 7 §.

8 kap. 8 §, servering av folköl

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 8.2 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 8 §.

8 kap. 9 §, kommunens informationsskyldighet

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.1 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 9 §.

8 kap. 10 §, om ansökningsförfarande och avgift för prövning

Litteratur: Handbok alkohollagen, kommentar till 7 kap. 13 § gamla alkohollagen.

8 kap. 11 §, om yttrande från polismyndigheten

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.1 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 11 § samt Handbok alkohollagen, kommentar till 7 kap. 14 § gamla alkohollagen.

8 kap. 12 §, lämplighetskrav för tillståndshavare

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.1, avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 12 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 7 kap. 14 § gamla alkohollagen samt Statens folkhälsoinstituts föreskrifter om kunskapsprov (FHIFS 2010:7).

8 kap. 13 §, inköp av drycker till den egna serveringsrörelsen

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 13 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 6 kap. 5 § gamla alkohollagen.

8 kap. 14 §, serveringsutrymme för en tillståndshavare eller gemensamt för flera

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.3 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 14 § samt

Handbok alkohollagen, kommentar till 7 kap. 10 § gamla alkohollagen (obs! inte avsnittet Ett serveringsställe – en restaurang).

8 kap. 15 §, krav på serveringslokaler, köksutrustning och mat m.m. Drinkbar, pausservering

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.4 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 15 § samt Folkhälsoinstitutets sammanställning [Krav på mat och utrustning enligt den nya alkohollagen](#).

8 kap. 16 §, brandsäkerhet

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.1 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 16 §.

8 kap. 17 §, befarade olägenheter med serveringstillstånd

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 17 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 7 kap. 9 § gamla alkohollagen.

8 kap. 18 §, tillståndshavarens tillsyn över serveringen, serveringsansvariga och anställd personal

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 11.5 och avsnitt 17.1

Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 18 §.

8 kap. 19 §, serveringstid och utrymningstid

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 19 §.

8 kap. 20 §, måttfull servering, ordning och nykterhet

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 20 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 6 kap. 2 § gamla alkohollagen.

8 kap. 21 §, prissättning av alkoholdrycker och animeringsförbudet

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 21 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 6 kap. 6 och 7 §§ gamla alkohollagen.

8 kap. 22 §, tillgång till lättdrycker

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 22 §.

8 kap. 23 §, förbud att ta med alkoholdrycker från serveringsställe

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 23 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 6 kap. 8 § gamla alkohollagen.

8 kap. 24 §, förtäring- och förvaringsförbud

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till

bestämmelsen i alkohollagen 8 kap. 24 § och proposition 2004/05:126 Åtgärder mot illegal alkoholhantering, avsnitt 7.

10 kap. Överklagande och verkställighet av överklagbara beslut

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 10 kap. 1 § och Handbok alkohollagen, kommentar till 9 kap. 1 § gamla alkohollagen.

11 kap. Straffbestämmelser

11 kap. 3 §, olovlig försäljning av alkoholdrycker

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 11 kap. 3 §.

11 kap. 9 §, olovlig dryckeshantering

Litteratur: proposition 2009/10:125, avsnitt 17.1 Författningskommentar till bestämmelsen i alkohollagen 11 kap. 8 § (som avser gällande alkohollag 11 kap. 9 §).

Ytterligare informations- och utbildningsmaterial

Statens folkhälsoinstituts allmänna råd till alkohollagens serveringsbestämmelser, publicerade i Handbok alkohollagen.

- 3 kap. 8 §, legitimation vid tveksamhet om köparens ålder
- 3 kap. 10 §, förbud eller inskränkning i rätten att sälja alkoholdrycker
- 8 kap. 12 §, kunskaper i alkohollagstiftningen, karenstid (Handbok alkohollagen 7 kap. 7 §)
- 8 kap. 14 §, placering av uteservering (Handbok alkohollagen 7 kap. 10 §)
- 8 kap. 19 §, utsträckt serveringstid, alkoholfri servering efter serveringstidens utgång (Handbok alkohollagen 6 kap. 4 §)
- 8 kap. 21 §, prissättning på restaurang med serveringstillstånd (Handbok alkohollagen 6 kap. 6 §)
- 8 kap. 23 §, förbud att medföra spritdrycker, vin eller starköl (Handbok alkohollagen 6 kap. 9 §)
- 9 kap. 11 §, anmälningsplikt vid förändring av ägarförhållandena (Handbok alkohollagen 8 kap. 3 §)

Statens folkhälsoinstituts föreskrifter och allmänna råd samt Handbok Alkohollagen kan laddas ner från Statens folkhälsoinstituts hemsida, www.fhi.se under rubriken Tillsyn.

Nedanstående myndigheter, företag och organisationer är utgivare av informationsmaterial med anknytning till alkoholområdet. Dessutom finns informationsmaterial hos kommunerna.

Statens folkhälsoinstitut, www.fhi.se

Sveriges kommuner och landsting, SKL, www.skl.se

CAN, Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, www.can.se

STAD, Stockholm Förebygger Alkohol och Drogproblem, www.stad.org

SHR, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, www.shr.se

HRF, Hotell och Restaurang Facket, www.hrf.net

IOGT/NTO, www.iogt.se

Systembolaget AB, www.systembolaget.se

Krav på mat och utrustning enligt ny alkohollag

Här hittar du en sammanställning över krav på serveringslokal, kök och matutbud för stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten enligt den nya alkohollagen (2010:1622).

Matsservering ska även i fortsättningen vara ett grundläggande krav för serveringstillstånd. Det är den allmänna standarden, såväl på maten som på miljön, som ska vara avgörande för möjligheten att få ett serveringstillstånd, inte typen av köksutrustning eller mat.

För cateringverksamhet samt för servering i slutna sällskap gäller vissa av kraven. Med cateringverksamhet nedan avses denna servering.

Grundläggande krav för restaurangverksamhet

En grundläggande förutsättning för restaurangverksamhet är att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. Det innebär att de livsmedelshygieniska krav som gäller inom EU ska vara uppfyllda och garanterar att lokal och utrustning håller en viss standard. I övrigt följer kraven på serveringslokalen, köket och matutbudet alkohollagen 8 kap. 14-16 §§.

Serveringslokalen

- Serveringslokalen ska omfatta ett visst avgränsat utrymme och vara överblickbar, vilket är grundläggande för alla typer av serveringstillstånd (se 8 kap. 14 § alkohollagen och prop. 1994/95:89 s. 64). Serveringslokalen ska vara utrustad med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplaster för matservering. Det är fortfarande inte meningen att serveringstillstånd ska kunna ges för gatukök och liknande miljöer (se prop. 1994/95:89 s. 65).
- Gästerna ska i normalfallet kunna beställa och bli serverade vid bordet.
- Om det finns en drinkbar får den ta i anspråk endast en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.
- Serveringslokalen ska vara lämplig från brandsäkerhetssynpunkt. Kravet gäller även för cateringverksamhet med undantag för servering som sker i lokaler som inte är avsedda för allmänheten, t.ex. i enskilda hem eller på en arbetsplats.

Köket

- Restaurangen ska ha ett eget kök som möjliggör att ett varierat utbud av maträtter kan tillhandahållas. Jämför skillnaden med den tidigare bestämmelsen i 7 kap. 8 § alkohollagen (1994:1738) där det av förarbetena bl.a. framgår att det ska finnas ett välutrustat restaurangkök för allsidig matlagning (se prop. 1994/95:89 s. 104). Kravet på eget kök gäller även för cateringverksamhet.
- Köket ska finnas i anslutning till serveringslokalen.
- Ny matlagningsteknik, såsom exempelvis sous-vide-teknik, utgör i sig inte något hinder, men utrustningen måste hålla en viss standard, t.ex. ska fortfarande inte vanlig lägenhetsspis eller mikrovågsugn anses vara tillräcklig utrustning. Detta krav gäller även för cateringverksamhet.

Matutbudet

- Tillståndshavaren ska kunna tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Att maten ska vara lagad eller tillredd innebär att råvaror på något sätt ska ha förädlats. Enbart sallader eller smörgåsar är inte tillredd mat i lagens mening och tillgodoser heller inte kravet på ett varierat utbud av maträtter.
- Tillståndshavaren ska kunna tillhandahålla ett varierat utbud av maträtter. Såväl förrätter och huvudrätter som efterrätter ska kunna erbjudas.
- Det ska inte vara något nödvändigt krav att varma maträtter kan serveras, förutsatt att matutbudet och förhållandena i övrigt har den allmänna standard som krävs för serveringstillstånd. Däremot kan serveringstillstånd inte medges om enbart enklare anrättningar, såsom t.ex. smörgåsar, hamburgare eller varm korb med bröd erbjuds. Det innebär att gatukök, caféer och liknande enklare serveringsställen inte heller i fortsättningen

ska kunna komma ifråga för serveringstillstånd. En noggrann prövning bör göras för varje enskilt serveringsställe.

- Efter klockan 23.00 ställs inte lika höga krav på ett varierat matutbud. Gästerna ska dock kunna erbjudas flera olika rätter av enklare slag, t.ex. kalla maträtter eller maträtter som värms i mikrovågsugn. Enbart chips eller nötter är inte tillräckligt.
- Ovanstående krav gäller även för cateringverksamhet.

Mer information

Se regeringens proposition En ny alkohollag 2009/10:125 sid. 56, 99, 104-105, 166 och 169.